

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X KADENCJA**

Warszawa, dnia 15 lipca 2020 r.

Druk nr 160

**Pan
Tomasz GRODZKI
MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Na podstawie art. 76 ust. 1 Regulaminu Senatu, my niżej podpisani senatorowie wnosimy o podjęcie postępowania w sprawie inicjatywy ustawodawczej dotyczącej projektu ustawy

o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Do reprezentowania nas w dalszych pracach nad tym projektem ustawy upoważniamy pana senatora Marka Borowskiego.

W załączeniu przekazujemy projekt ustawy wraz z uzasadnieniem.

(-) Halina Bieda	(-) Bogdan Klich
(-) Bogdan Borusewicz	(-) Władysław Komarnicki
(-) Marcin Bosacki	(-) Aleksander Pociąg
(-) Alicja Chybicka	(-) Joanna Sekuła
(-) Tomasz Grodzki	(-) Kazimierz Ujazdowski
(-) Danuta Jazłowiecka	(-) Wojciech Ziemiak
(-) Kazimierz Kleina	

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

Art. 1. W ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 53, 252, 568 i 1222) po art. 194j dodaje się art. 194k w brzmieniu:

„Art. 194k. Przepis art. 194i stosuje się także do innego ubezpieczonego, jeżeli prawo do emerytury przed osiągnięciem wieku emerytalnego miał ustalone na podstawie wniosku złożonego przed dniem 1 stycznia 2013 r., a warunki do nabycia prawa do emerytury, o której mowa w art. 24, spełnił po dniu 31 grudnia 2012 r., pod warunkiem, że wniosek o przyznanie tej emerytury zgłosi w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy z dnia ... o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. poz. ...).

2. Przepisy art. 194j stosuje się także do innego ubezpieczonego, jeżeli prawo do emerytury przed osiągnięciem wieku emerytalnego miał ustalone na podstawie wniosku złożonego przed dniem 1 stycznia 2013 r., a warunki do nabycia prawa do emerytury, o której mowa w art. 24, spełnił po dniu 31 grudnia 2012 r.”.

Art. 2. 1. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy postępowanie w sprawie ponownego ustalenia wysokości emerytury ubezpieczonych, o których mowa w art. 194k ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, lub renty rodzinnej po tych ubezpieczonych z pominięciem przepisu art. 25 ust. 1b ustawy zmienianej w art. 1, wszczęte przez organ rentowy w wyniku skargi o wznowienie postępowania złożonej w trybie art. 145a ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256 i 695) lub przez sąd w wyniku skargi o wznowienie postępowania złożonej w trybie art. 401¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1460, z późn. zm.¹⁾), ulega zawieszeniu z mocy prawa do czasu wydania przez organ rentowy decyzji zgodnie z art. 194k ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2019 r. poz. 1469, 1495, 1649, 1655, 1798, 1802, 1818, 2070, 2089, 2128 i 2217 oraz z 2020 r. poz. 288, 462, 875, 956, 1017 i 1086.

2. Organ rentowy niezwłocznie zawiadamia sąd o wszczęciu postępowania zgodnie z art. 194k ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1 oraz doręcza kopię wydanej decyzji.

3. W przypadku wydania przez organ rentowy decyzji o odmowie ponownego ustalenia wysokości emerytury zgodnie z art. 194k ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1, organ rentowy lub sąd z urzędu podejmuje zawieszone postępowanie, o którym mowa w ust. 1.

4. Postępowanie, o którym mowa w ust. 1, umarza się z mocy prawa z dniem wydania przez organ rentowy decyzji zaspokajającej roszczenie w całości.

Art. 3. 1. Przepisów art. 194k ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1 nie stosuje się do spraw, w których wskutek wznowienia postępowania, o którym mowa w art. 2, nastąpiło zaspokojenie roszczeń w całości.

2. W pozostałych przypadkach ponowne ustalenie wysokości emerytury na podstawie art. 194k ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1 następuje z urzędu po upływie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 4. Ustawa wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Celem ustawy jest przywrócenie emerytom urodzonym także w innym roku niż 1953 pełnej podstawy obliczenia emerytury, pomniejszonej w 2012 r., w sposób zaskakujący, niezgodny z Konstytucją, o kwoty pobranych tzw. emerytur wcześniejszych.

2. Ustawa z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 6 czerwca 2012 r.) wprowadziła do systemu prawa przepis (**art. 25 ust. 1b**) przewidujący, że osobom, które odeszły uprzednio na tzw. wcześniejsze emerytury (kobiety w wieku 55 lat, mężczyźni - 60 lat), kwoty pobranych „emerytur wcześniejszych” zostaną odjęte od podstawy obliczenia „emerytury zwykłej”, na którą przechodzą w powszechnym wieku emerytalnym (kobiety - 60 lat, mężczyźni - 65 lat). Przepis ten wszedł w życie 1 stycznia 2013 r. Problem społeczny i prawny polegał na tym, że uprawnieni odchodzili na emeryturę wcześniejszą nie wiedząc, że w przyszłości taki przepis (art. 25 ust. 1b) będzie wprowadzony, a jednocześnie nie zdążyli przed wejściem w życie tego kłopotliwego przepisu przejść na zwykłą emeryturę, ponieważ nie osiągnęli jeszcze powszechnego wieku emerytalnego. **Problem ten dotyczył głównie kobiet urodzonych w 1953 r.** Odchodziły one na emeryturę wcześniejszą w wieku 55 lat, w roku 2008 r. W roku 2013 zamierzały przejść na emeryturę powszechną, z tytułu osiągnięcia 60 lat, jednak w 2012 r. wprowadzono przepis przewidujący, że od 1 stycznia 2013 r. ich emerytury zostaną ustalone na wspomnianych niekorzystnych zasadach. (Kobiety urodzone 1952 r. lub wcześniej, zdążyły przejść z emerytury wcześniejszej na powszechną, przed wejściem w życie art. 25 ust. 1b.) **Problem ten jednak dotyczył także innych roczników**, w tym mężczyzn, odchodzących na wcześniejsze emerytury „branżowe” (górnicy, nauczyciele, osoby pracujące w szkodliwych warunkach), ponieważ w ich przypadku emerytalne kryteria wiekowo-stażowe były określone odmiennie.

Trybunał Konstytucyjny ([wyrok P 20/16](#)) orzekł niekonstytucyjność przepisu art. 25 ust. 1b ustawy o emeryturach i rentach w związku pytaniem prawnym jednego z sądów rozpatrującego sprawę kobiety urodzonej w 1953 r., która odeszła na emeryturę wcześniejszą na podstawie art. 46 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Nie ma jednak wątpliwości, że przepis art. 25 ust. 1b jest równie krzywdzący nie tylko dla kobiet urodzonych w 1953 r., które odeszły na emeryturę wcześniejszą regulowaną przez art. 46 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, lecz także • dla mężczyzn, • dla innych roczników i • dla emerytów korzystających z różnych typów emerytur wcześniejszych (zatem nie tylko tych z art. 46

ustawy, lecz także z art. 26b, 50, 50a, 50e i 184 tej ustawy oraz z art. 88 Karty Nauczyciela). Wszyscy ci emeryci zostali potraktowani przez ustawodawcę nielojalnie; pozbawił ich zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa.

W grudniu 2019 r. do Sejmu wpłynął senacki projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ([druk nr 283](#)), jednak na wniosek rządu ([druk nr 418](#)) Sejm ograniczył uchwaloną 19 czerwca 2012 r. ostatecznie uchwaloną nowelizację ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jedynie do osób urodzonych w roku 1953 r. Co prawda, w uchwalonej nowelizacji poszerzono - w stosunku do wyroku TK - grupę osób, które mają z niej skorzystać o mężczyzn i inne rodzaje emerytur wcześniejszych (nie tylko te z art. 46). Jednak samo w sobie niewiele to zmienia w odniesieniu do pozostałych emerytów, ponieważ wielu objętych tym niekonstytucyjnym mechanizmem emerytów urodziło się w innym roku, niż 1953. Przepisy, jak wiadomo ustalały różne kryteria wiekowo-stażowe dla różnych branż. Uzasadniając w rządowym projekcie naprawienie błędu tylko w odniesieniu do pewnej grupy emerytów powoływano się na sentencję wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Nie zauważono jednak, że sentencja wyroku TK nie dotyczy innych roczników jedynie dlatego, że pytanie Trybunałowi zadał sąd rozpatrujący skargę na decyzję ZUS kobiety z 1953 r. Trybunał, jak każdy sąd, orzeka jedynie o tym, co zostało zaskarżone. **Konstytucyjna zasada równości nakazuje jednak by błąd naprawić także w odniesieniu do pokrzywdzonych niekonstytucyjnym przepisem innych roczników, co do których Trybunał nie miał możliwości się wypowiedzieć.** Trybunał zakwestionował niekonstytucyjny mechanizm obniżania podstawy obliczenia emerytury bez uprzedzenia, a nie wysokość emerytury konkretnego rocznika.

3. Projektowana ustawa nie jest objęta prawem Unii Europejskiej.